

DE LANGE REKKEN *herstel van boerenland-natuur*

De Lange Rekken liggen ten noordwesten van Tilburg (Reeshof) en zijn gelegen in het Rijensbroek. Dat gebied was vroeger een drassige streek langs het riviertje de Donge met elzen- en wilgenbosjes te midden van moerassen en kleine wei- en hooilandjes. Het stond bekend om de vele weide- en moerasvogels en overwinterende Taiga-rietganzen. Eind vorige eeuw is door de ruilverkaveling 'oude stijl' het Rijensbroek ontwaterd en steeds droger geworden. De oorspronkelijke moerassen, hooilanden en koeweide zijn veranderd in intensief gebruikte landbouwgronden. Weide- en akkervogels verdwenen en ook de Taiga-rietganzen zijn sindsdien niet meer gezien. De ontwikkeling van de woonwijk Reeshof verdreef de laatste restjes natuur in het Rijensbroek met als sluitstuk de aanleg van de Burgemeester Letschertweg.

Weide- en akkervogels verdwenen en ook de Taiga-rietganzen zijn sindsdien niet meer gezien. De ontwikkeling van de woonwijk Reeshof verdreef de laatste restjes natuur in het Rijensbroek met als sluitstuk de aanleg van de Burgemeester Letschertweg.

Natuurcompensatie

Om de aantasting van natuur en landschap door deze rondweg te compenseren, werd de Gemeente Tilburg verplicht gronden in de omgeving daarvan aan te kopen en deze in te richten voor herstel van de verloren natuurwaarden. Vogelgebied De Lange Rekken is het resultaat. Afgelopen jaar is het gebied in opdracht van de Gemeente Tilburg heringericht als rust- en broedgebied voor de zogenaamde 'boerenlandvogels'. De bedoeling is dat het vogelgebied weer natter wordt door het verhogen van het slootpeil zonder dat de omringende agrariërs daar last van krijgen. De sloten kregen natuurvriendelijke oevers met een flauw talud en een gevarieerde flora. Natte graslanden met veel sloten en greppels worden erg op prijs gesteld door weidevogels, zoals de Kievit, Scholekster, Wulp en Gele kwikstaart.

◀ Kieviten broeden in weilanden en op akkers. ▶ Patrijs zoekt graag voedsel en beschutting in graanakkers en struweel.

Boerenland-natuur

Omdat er in het gebied een hoger gelegen zanddonk aanwezig is ('de Kievitsrug'), wordt er ook aandacht besteed aan het terugkrijgen van vogels van het kleinschalige akkerlandschap, zoals Patrijs, Roodborsttapuit, Veldleeuwerik en Torenvalk. De akkers worden vogelvriendelijk beheerd. Op de donk zijn struwelen aangelegd. Om de insectenrijkdom in het gebied te bevorderen zijn bij de herinzaai van de vochtige wei- en hooilanden en de natuurvriendelijke slootoevers vooral karakteristieke bloemrijke zaadmengsels gebruikt met onder meer Grote pimpernel, Margriet, Knoopkruid, Pinksterbloem, Kale jonker, Moerasrolklaver en Echte koekoeksbloem. Op de akkers worden graangewassen gemengd met akkeronkruiden. Op deze wijze ontstaat weer een aantrekkelijk boerenlandschap.

Agrarisch beheer

De Gemeente Tilburg kiest voor agrarisch beheer door de gronden in gebruik te geven aan boeren uit de omgeving. Maar dat beheer is wél extensiever dan gebruikelijk. Er wordt later gemaaid, geen drijf- of kunstmest gegeven en het gebruik van bestrijdingsmiddelen is niet toegestaan. Het aantal stuks vee per perceel ligt veel lager dan tegenwoordig gebruikelijk is op het reguliere boerenbedrijf. Er wordt gestreefd naar natuur-inclusief beheer en landschapsvriendelijke landbouw. Zie de Beheerkaart.

Vrijwilligers

Ook zijn er vrijwilligersgroepen actief, zoals de KNNV-werkgroep Dongevallei-Tilburg en de vrijwillige Weidevogelbeschermers uit de ABG-gemeenten. Zij verrichten kleinschalige werkzaamheden ten

behoefte van het beheer, zoals het hooien van bermen, afvoeren van slootmaaisel, knotten van wilgen, het onderhoud van struweel en adviseren bovendien de gemeente over het flora- en faunabeheer. Ook monitoren zij de natuurwaarden in sloten en de boerenlandvogels van het vogelgebied De Lange Rekken.

Grote pimpernel ◀ is een kenmerkende plant van wegbermen en hooilanden; de soort is niet erg algemeen en kwam in de Lange Rekken alleen voor in de berm van de Flaassendijk. De aanwezigheid van Waterviolier ▶ in de sloten duidt op toevoer van lokaal kwelwater vanuit het Wilhelminakanaal. Vóór de herinrichting van het vogelgebied kwam deze fraaie waterplant in vrijwel alle sloten voor. Na de uitvoering van het werk is de soort gelukkig al weer op tal van plaatsen gezien.

Subsidie Leefgebied Agrarisch Landschap

De herinrichting van het landschap is een kostbare aangelegenheid die niet helemaal uit de algemene middelen van de gemeente kon worden bekostigd. Door de regeling Leefgebied Agrarisch Landschap kon de aanleg van de Patrijzenhaag worden gefinancierd, evenals de afrastering van de akkers tegen het weidend vee. Deze subsidieregeling wordt mogelijk gemaakt door de Provincie Noord-Brabant, de Nationale PostcodeLoterij en het Coördinatiepunt Landschapsbeheer van het Brabants Landschap.

Middels een automatisch werkende pomp wordt water ingelaten; het overloopstuwtje bepaalt het gewenste slootpeil in het vogelgebied.

Het gebied van De Lange Rekken is niet toegankelijk voor publiek, want weide-, akker- en watervogels en ook de ganzen zijn gevoelig voor verstoring. Maar men kan het vogelgebied goed beleven vanaf het wandelpad langs de Donge en op het onverharde zandpad van de Flaassendijk. Via Facebook (link: <https://www.facebook.com/search/top?q=de%20lange%20rekken>) kan het publiek meebeleven hoe het vogelgebied zich ontwikkelt. Informatie over het gebied is te verkrijgen bij de KNNV-afdeling Tilburg (secretaris@tilburg.knnv.nl).

Een aantal inrichtingsmaatregelen in De Lange Rekken en deze folder zijn financieel mogelijk gemaakt door onderstaande organisaties.

DE LANGE REKKEN

Beheerblokken (LEGENDA)

- A1** saladebuffet (maaien ná half augustus, evt. naweide)
- A2** laat hooiland (maaien ná half augustus), met naweide
- B** plasdras-land (beweiding ná 1 mei, evt. nahooien of bloten)
- C1** kuitkenland (beweiding ná 1 juni, nahooien of bloten)
- C2** idem als C1, plasdras-perceel (ná broedtijd maaien/bloten)
- C3** laat hooiland (maaien ná 1 augustus), naweide en bloten
- D** vogelakker (zomergraan-akkeronkruiden), bloemenblok
- E1** weiland / ruig grasland (permanente beweiding, max. 1 gve/ha)
- E2** hooiland of rantsoenbeweiding naar keuze (saladebuffet)
- E3** vogelakker (bladrammenas), keverbank, ruige akkerranden
- F** vogelakker (zomergraan-akkeronkruiden) in 3-segaleidel
- G** hoge donk, grazige vegetatie met struweel en oude bomen
- H1** Saladebuffet, permanent hooiland (ná 15 juni maaien)
- H2** natte ruigte met (toekomstige) poel
- X** beheerpad, schouwpad (hooilandbeheer met naweide)
- Y** ruige grasbanen en akkerranden (1x/jr. maaien in najaar)
- Z** zandpad met bomensingel
- K**: keverbank (1x/5jr. opnieuw inzaaien)
- B**: bomensingel
- R**: natuurvriendelijke oever (1x2jr. maaien+afvoeren in najaar)
- G**: hoofdwaterloop (A-waterloop waterschap)
- P**: (toekomstige) poel
- G**: pompgemaal
- W**: waterriool
- S**: overloopstuwte
- H**: toegangshak

